

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus címe: Tervezési Stúdió (építészet, belsőépítészet, urbanisztikai és tájépítészeti kontextusban) 5. - integrált

Kurzus oktató(k) neve és elérhetősége:

Kovács Csaba DLA (20) 979 0274, email: kovacs.csaba@mome.hu

Cseh András DLA (20) 490 1558, email: cseh.andras@mome.hu

Barcza Gergely (30) 302 9789, email: barczagergely@gmail.com

Bihary Sarolta DLA (70) 311 5050, email: biharys@hotmail.com

Kiss-Gál Zsuzsanna (30) 476 2934, email: galzsu@gmail.com

Kód: B-EP-501	Kapcsolódó tanterv (szak/szint): Építőművészet BA	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter): 5.	Kredit: 10	Tanóraszám: 96 Egyéni hallgatói munkaóra: 204
Kapcsolt kódok: B-TK-601	Típus: szeminárium, terepgyakorlat, konzultáció	Szab.vál.-ként felvehető-e? Nem	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek: -	

A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): Tervezési stúdió 1-4., Nyári építési gyakorlat

A kurzus célja és alapelvei:

A Tervezési Stúdió 5. célja, hogy az eddig megszerzett tervezési ismereteket nagyobb komplexitású építészeti feladatok kapcsán bővítse és mélyítse és előkészítse a BA-tanulmányokat lezáró, szintetizáló Tervezési Stúdió 6. félévet.

A félév két feladatra tagolódik:

1. Általános építészeti tervezési feladat rövid, hatékony, koncepció-szintű megoldása (pl. hazai vagy nemzetközi pályázat)
2. Közepes léptékű komplex tervezési feladat kontextuális (természeti vagy városépítészeti), építészeti, belsőépítészeti tervezése vázlatterv szintű kidolgozottságig. (Erre épülhet a Tervezési Stúdió 6. félév a terv véglegesítésével, szakági és belsőépítészeti kidolgozásával.)

A szemeszter meghatározó tervezési feladatai komplex, kis vagy közepes méretű, jellemzően középület funkciójú épületek, vagy épületekrekonstruációk tervezése, valamint ezek tágabb környezetének koncepció szintű tervezése. Az épületek és környezetük együttes vizsgálata és kezelése, az összefüggések megértése fontos szempont.

Cél az építészeti és belsőépítészeti szempontrendszerek további megismerése és egységes szemléletű alkalmazása környezettől függő tájépítészeti és/vagy urbanisztikai kontextusba ágyazva.

A konkrét tervezési feladat szerves része az előzetes kutatómunka, melynek múltbéli és kortárs analóg helyzetek felkutatása, elemzése, megértése és értékelése is része. Esetenként a meglévő épület, épületmaradványok és környezetük felmérése is a feladat részét képezi.

A koncepcióalkotás és a tervezés során a szakági (tartószerkezeti, épületgépészeti, épületvillamossági) összefüggések követelményeire is figyelemmel kell lenni, oly mértékben, hogy a következő szemeszterben a Műszaki Ismeretek tantárgy keretein belül lehetséges legyen kijelölt részleteinek kiviteli terv szintű feldolgozása.

Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):
Építész tervezői kompetenciák

Tudás:

Gyakorlatot szerez az építőművészethez kapcsolódó művészeti kutatás módszertanáról, az adat- és forrásgyűjtési, kezelési, szelekciós és értékelési módszerekről.

Megtapasztalja az analitikus, kreatív, intuitív gondolkodásmód működését, főbb különbségeit, folyamatait, valamint megismeri az alapvető koncepciófejlesztési módszereket.

Megismer szakmaspecifikus tervezési, alkotási metódusokat, ismerkedik a tervezési, alkotó folyamatok egyes fázisaival, összefüggéseivel.

Ismeri a kreativitás és a design gondolkodás működését, és érti, hogyan alkalmazhatók ezek összetett problémák megoldásához.

Magas szintű, kiművelt esztétikai és kritikai érzékkel, valamint kialakult ízléssel rendelkezik.

Általános ismeretekkel rendelkezik az építőművészetben alkalmazott tradicionális, klasszikus és innovatív anyagokról, eszközökről, technikákról, tisztában van a főbb építési, technológiai, gyártási, előállítási folyamatokkal és a tevékenységek végzésének körülményeivel.

Ismeri és érti saját erősségeit és gyengeségeit a szakmai tevékenységben, és érti hogyan lehet hasznos számára az élethosszig tartó tanulás és a megújuló tudás.

Érti és ismeri a fenntarthatósággal kapcsolatos építészeti kérdésköröket.

Érti és ismeri a tradícióval és innovációval kapcsolatos építészeti kérdésfelvetéseket.

Érti a folyamatszervezés, idő- és erőforrásmenedzsment alapvető működését, illetve alkalmazását az építészeti tervezés területén.

Képesség:

Önálló építészeti koncepciókat fogalmaz meg.

Kreatív, intuitív, analitikus valamint integratív alkotói módszereivel kilép a megszokott keretrendszerekből és új koncepciókat, innovatív megoldásokat keres.

Korábban megszerzett tudását és tapasztalatait rendszerezi, és építészeti alkotói munkája során alkalmazza.

Konzekvensen visz végig tervezési, alkotó folyamatot, alkotói döntéseket hoz meg, és építészeti alkotást hoz létre.

Kiválasztja és alkalmazza a megfelelő eszközt, módszert, eljárást, építési- és gyártástechnológiát koncepciói és tervei megvalósításához.

Tervezői, gyakorlati tapasztalattal rendelkezik.

Alkalmazza szakterülete etikai és szerzői jogi normáit, továbbá a szakmai elvárásoknak megfelelően alkalmazza tudását eltérő intézményes keretek között is.

A hagyományos keretrendszerből kilépő, innovatív megoldásokat is keres, fejleszt.

Felismeri a megőrzésre, megmentésre méltó építészeti értékeket, és munkája során tiszteletben tartja ezeket.

Kísérletezik, kutató, alkotói és innovatív céljai elérése érdekében.

Építész munkája során együtt tud működni saját szakterülete, társszakmák és különböző művészeti területek képviselőivel.

Részt vesz projektek, folyamatok és erőforrások menedzselésében, csoportban dolgozva vezető szerep ellátására is képes, irányítja az alkotó, tervező és megvalósító tevékenységet.

Képes megítélni saját kompetenciáit, szakmai erősségeit, gyengeségeit, és értékeli, hogy a tervezési, alkotási folyamat során hol van szükség külső kompetencia bevonására.

Ismeri és betartja az építész szakmai etikai és szerzői jogi normákat, továbbá a szakmai elvárásoknak megfelelően alkalmazza tudását eltérő intézményes keretek között is.

Aktívan keresi az új szakmai ismereteket, módszereket és technikákat, figyelemmel kíséri a kortárs művészeti, társadalmi, gazdasági, piaci, ökológiai és információ-technológiai folyamatokat, tendenciákat.

Attitűd:

Folyamatosan törekszik építészeti koncepciók megfogalmazására.

Minőségi és értékorientált szemlélet, művészi érzékenység jellemzi építőművészi alkotótevékenységét.

Rugalmasan és adaptívan viszonyul építőművészi tevékenységében az új típusú kihívásokhoz, problémákhoz és helyzetekhez.

Építőművészi alkotómunkájában motivált és elkötelezett.

Tudatosan gondolkodik alkotásainak társadalmi, kulturális, közösségi, környezeti és gazdasági vonatkozásairól, és törekszik szakmája etikai normáinak betartására.

Saját építőművészi alkotó-, tervező tevékenységét képes elhelyezni a tágabb kulturális, gazdasági és piaci kontextusban.

A saját építőművészi alkotó-, tervező tevékenységével kapcsolatos társadalmi és ökológiai igényeket felismeri, azonosítja, azokra reflektál.

Társadalmi és ökológiai szempontból érzékeny és elkötelezett, munkájában törekszik a fenntarthatóság szempontjainak érvényesítésére.

Befogadó, toleráns és empátikus a különböző társadalmi és kulturális csoportokkal és közösségekkel szemben.

Autonómia és felelősségvállalás:

Saját építészeti - művészeti koncepciót alkot, amelyet önállóan vagy csoportmunkában valósít meg.

Építészeti koncepcióit szakmai és társadalmi felelősségvállalás jellemzi.

Szakmai orientációja kialakult.

Vezetett vagy felügyelt helyzetben a tervezési/alkotófolyamatot konzekvensen viszi végig, alapvető tervezői, alkotói döntéseket hoz meg, és originális alkotást hoz létre.

Saját építészeti tevékenységéért, az alkotófolyamatért és annak eredményeiért felelősséget vállal.

Munkáját szakmai és társadalmi felelősségvállalás jellemzi.

Szociális érzékenységgel fordul a társadalmi kérdések felé.

Szakmai kérdésekben önállóan vagy vezetéssel tájékozódik, kialakult ízléssel és kritikai érzékkel bír.

Felismeri építészeti tevékenységének társadalmi, kulturális, közösségi és környezeti hatásait.

A szakmai közösség tagjaként felelősséget vállal közösségért, az építészet tárgyi, környezeti és eszmei értékeiért és etikai normáiért.

Interdiszciplináris tevékenységekben is autonóm módon és felelősen tevékenykedik.

Tervező tevékenységét megadott szakmai program alapján vagy saját művészeti koncepció mentén végzi, önállóan vagy irányított szakmai helyzetben.

Saját építőművészi munkájáért, tevékenységéért felelősséget vállal.

Az általa vezetett projektekért, tevékenységeikért felelősséget vállal.

Felismeri, hogy alkotótevékenységével egy szakmai közösségbe, szakmai normarendszerbe illeszkedik.

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

Egyszerűbb vagy bonyolultabb komplexitású középületek, közösségi használatú épületegyüttesek, egyéb (speciális/kiegészítői) építmények megismerése, elemzése. Nyilvános és privát használatok fokozatai, átmenetei, kapcsolatai, karakterei, sajátosságai. Természeti és/vagy urbánus lokációk, zöldmezős és/vagy barna mezős beruházások komplex jellegzetességeinek megismerése, elemzése. Örökölt értékek, védett épületek jellegzetességeinek, problémáinak megismerése.

Kontraszt vagy illeszkedés, karakter, viselkedés, térrendszer, tömegformálás, anyaghasználat, színek, fények, konstrukció, működés, üzenet, stb. - a félévekben lehetséges eltérő hangsúlyokkal vizsgálni ezeket a fajsúlyos szempontokat az adott építészeti problémakör jellegzetességeihez

illeszkedően. Összetett funkcióknak megfelelő bonyolultabb térstruktúrák szerveződési lehetőségei, kapcsolatai, releváns szakági problémakörök (tartószerkezeti, épületszerkezeti, épületgépészeti, épületvillamosság, stb.) megismerése, figyelembe vétele.

Feladatkiírás:**Motto, Helyszín, Program:**

Közepes léptékű középület tervezése (lakófunkcióval való kiegészítés lehetséges) vidéki városi helyszínen, urbánus környezete idealizált igényeit figyelembe vevő programmal. A helyszín és közvetlen környezete ideális lehet egy olyan vegyes funkciójú, innovatív, kisvárosi épület számára, ami komplex választ adhat a kontextusból adódó építészeti-urbanisztikai kérdésekre.

A meglévő zöldfelületek részleges védelme, bővítése, közparkként való megnyitása és a telekhez kapcsolódó közterületek rendezése, a topográfiahoz és természeti környezethez való kapcsolódás, építészeti, tájépítészeti és urbanisztikai eszközökkel szintén a tervezési feladat része.

A különböző közösségi funkciókat kiszolgáló helyiségek mellett, gondolni kell természetesen a telepítési koncepció függvényében a szükséges kiszolgáló helyiségekre (közlekedők, wc-k, raktárak.)

A bővítmények vagy az új épületek volumene, igazodjon a környezet léptékéhez.

Az épület anyaghasználatát, építészeti megjelenését a környék értékeire figyelemmel, de nagy szabadságfokkal, kortárs építészeti eszközökkel alakíthatja mindenki. Ezzel összefüggésben a helyi szabályozási terv előírásaival is meg kell ismerkedni, de megfelelő, alapos indoklással attól el lehet térni.

A feladat megoldásához szükséges a helyszíni látogatás és a közvetlen környezet megismerése, valamint a hasonló jellegű magyarországi és nemzetközi intézmények, központok, építészetének tanulmányozása.

A tervezési koncepció, a funkcionális egységek térbeli- és környezeti kapcsolatainak kidolgozása során szem előtt kell tartani a környezettudatosság és fenntarthatóság építészeti és műszaki szempontjait is.

A funkció a kiválasztott helyszín elemzéséből fejtendő fel, az építészeti és tervezési program megfogalmazása, véglegesítése része a feladatnak.

Célja:

Az építészet, mint élmény megélése, megértése a tervezési módszertan tudatosítása és gyakorlása természeti, épített és kulturális örökséget hordozó komplex közegben.

Eszközei:

Terepgyakorlatok, felmérések, anyag és szerkezeti kísérletek, építészeti programalkotás, előadások, konzultációk, építészeti koncepcióalkotás, tervek, modellek készítése, megjelenítés, prezentációk.

Módszerei:

Megfigyelés, kutatás, analízis, felmérés, koncepcióalkotás, szintézis, tervezés, modellezés, bemutatás, tesztelés.

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük (több tanár esetén akár a tanári közreműködés megosztását is jelezve:

36. hét / 2025.09.04.	évindító megbeszélés, 1. feladat feladatkiadás
37. hét / 2025.09.11.	konzultáció, helyszín, téma, előképek kutatása / szemináriumi terem – stúdió (otthonter)
38. hét / 2025.09.18.	KISKIPAKOLÁS I. építészeti koncepció , konzultáció / szemináriumi terem – stúdió (otthonter)
39. hét / 2025.09.25.	konzultáció, építészeti terv / szemináriumi terem – stúdió (otthonter)
40. hét / 2025.10.02.	konzultáció, építészeti terv, grafika / szemináriumi terem – stúdió (otthonter)
41. hét / 2024.10.09.	KISKIPAKOLÁS II. - 1. feladat (pályázat) végleges bemutatója
42. hét / 2024.10.13-17.	KURZUSHÉT
43. hét / 2025.10.23-26.	Velencei Biennálé tanulmányi kirándulás
44. hét / 2025.10.30.	2. feladat indító megbeszélés, feladatkiadás, helyszíni kirándulás / terepgyakorlat
45. hét / 2025.11.06.	Téma- és helyszíntanulmány bemutatása, konzultáció / szemináriumi terem – stúdió (otthonter)
46. hét / 2025.11.13.	KISKIPAKOLÁS III. – Téma- és helyszíntanulmány, helyszínmakett, telepítési koncepció bemutatása / szemináriumi terem – stúdió (otthonter)
47. hét / 2025.11.20.	Funkció/tér/tömeg makett bemutatása, programalkotás, konzultáció / szemináriumi terem – stúdió (otthonter)
48. hét / 2025.11.27.	konzultáció / szemináriumi terem – stúdió (otthonter)
49. hét / 2025.12.1-5.	feldolgozási hét / stúdió (otthonter) / a konzultációs óra elmarad – a félév során aktív hallgatóknak egyéni megbeszélés szerint pótolható
50. hét / 2025.12.8-12.	KIPAKOLÁSI HÉT - KIPAKOLÁS - prezentáció (1. feladat és 2. feladat végleges vázlaterv terv bemutatása) / szemináriumi terem - stúdió (otthonter)

A hallgatók tennivalói, feladatai:

csapatmunka:

Csoportos terepgyakorlat, csoportos helyszín-, és amennyiben szükséges épület felmérés, részben csoportos, részben egyéni kutatás, előkészítés, programalkotás, környezet bemutatása a prezentációk során.

A szemeszter alapvetően két fős csapatokban végrehajtott tervezési feladatot jelent (építészeti, belsőépítészeti, tájépítészeti koncepció kidolgozása, bemutatása).

Egyéni munka:

A szemeszter alapvetően nem egyéni tervezési feladatot jelent, de mindenkinek lehetősége van egyéni munkarész bevállalására (építészeti-belsőépítészeti részfeladat kimunkálása).

A tanulás környezete: (pl. tanterem, stúdió, műterem, külső helyszín, online, vállalati gyakorlat stb.)

- szemináriumi terem, külső helyszín, stúdió (otthonterek) - a kurzus megtartásának minimális feltétele hatékony digitális képmegjelenítő rendszer léte (sötétítés és projektálás, minimum full HD felbontásban, 16:9 képarányban, megfelelő fényerővel, vagy 16:9 képarányú minimálisan 65" képátlójú digitális full HD televízió, HDMI kábelezéssel - előnyös, ha a szemináriumi teremben, vagy stúdióban kézi rajzoláshoz alkalmas tábla is található - az előadások során nélkülözhetetlen az ausztikailag alkalmas tér, de ez a konzultációkhoz is előnyös - a stúdiók (otthonterek) mellett a kis kézi modellműhely nélkülözhetetlen a hatékony munkához, de a Tech-Park műhelyháttérre is nagyon fontos, különösen a faműhely, fémműhely, és a modellműhelyek

Értékelés:

Két oktató közösen értékeli a szemeszter teljesítményét.

Teljesítendő követelmények:

2025. 09. 01. ELPK – Az Otthontér rendbetétele: helyfoglalás, rendrakás, előző félévek munkáinak hazavitele vagy kidobása, felhasználható anyagok rendszerezése és tárolása - cél, hogy az új félév új feladataihoz legyen tér dolgozni és az új alkotásokat tárolni.

2025. 09. 05 ZH – 9:30-18:00 óráig a BA és MA Tervezési Stúdiók félévindító feladata. 9:30-kor feladatkiadás, utána egyéni feladatmegoldás 14:00 óráig, ezt követően kiértékelés, beszélgetés. A ZH megfelelő teljesítése kritériumfeladat, a félév teljesítésének feltétele. PótZH 09. 12-15. között.

2025. 12. 12. FÉLÉV VÉGÉN KIPK utáni ELPK – A Tervezési Stúdiók lezárásaként az aláírás és jegybeírás feltétele, a KIPK utolsó napjáig az Otthontér rendbetétele: a féléves munkák (a munkaközi és végleges rajzok, makettek) hazavitele, a következő félévben felhasználható anyagok, eszközök rendszerezése és tárolása, a központi takarítás lehetővé tételét biztosító rendrakás. Felelősei a félév eleji ELPK-on igazoltan hiányzó hallgatók.

Részvétel a konzultációk min 80%-án, a helyszínbemjárásokon, a kapcsolódó előadásokon, és a kipakolásokon.

A vizsgaszabályzat szerinti minimális jelenlét kötelező, aki ezt nem teljesíti, annak a szemeszter teljesítése nem fogadható el!

Elvárás a folyamatos munka és aktív közreműködés.

Aktív részvétel a csoportmunkában (I. fázis-felmérés, felmérési dokumentáció létrehozása a teljes évfolyam együttműködésével), II. fázis-2/3 fős csoportokban urbanisztikai-tájépítészeti koncepció kidolgozása, III. fázis-egyéni munkával kreatív és innovatív egyéni építészeti alkotás (épületterv) létrehozása.

Eszközök és módszertan tudatos használata.

Minden konzultációra kötelező minimum egy modellt és skicceket, szerkesztett rajzokat hozni, melyeket kötelező megőrizni, és a kipakoláson a betekintést biztosítani!

Ezeket a vázlatokat, skicceket, terveket, stb. mindenkinek kötelező a konzultáció előtti napon feltölteni az egyeztetett digitális felületre (google drive). A pandémiás fenyegetettség tekintetével fel kell készülnie mindenkinek a digitális kommunikációra.

Beadandó anyagok:

Cél a terv hiteles megjelenítése az összefüggések, megvalósíthatóság, érzékelhetőség szempontjából, különböző léptékekben (1:5000, 1:2000, 1:1000, 1:500, 1:200, 1:100, 1:50, 1:20, 1:10, 1:5, 1:2, 1:1 léptékben egyaránt, az adott megoldáshoz illeszkedően).

Ez ajánlott a következő médiákon keresztül (a minél teljesebb bemutatás kötelező cél):

- modellek (morfológiai/ tektonikus/ szimbolikus/ anyagszerű)
- helyszínrajz, alaprajzok, metszetek, homlokzatok, falnézetek
- kontextus diagramok, használati diagramok, szerkezeti diagramok, időbeli működési ábra
- anyaghasználat
- mood-board (szín és anyaghasználat)
- külső-belső perspektív nézetek (látványrajzok), vagy axonometrikus ábrázolások
- film, hanganyag, animáció
- szöveg (műleírás)
- közös blogra, vagy digitális tárhelyre való feltöltés

- a tervek feltöltése a kijelölt MOME ÉPI-s archivumba, egyeztetett tartalommal, felbontásban, és formátumban (kötelező kritérium)

Értékelés módja:

gyakorlati jegy, 1-5 fokozatú osztályzat (elégtelen, elégséges, közepes, jó, jeles)

Milyen módszerekkel zajlik az értékelés?

Kiskipakolásokon és az évvégi kipakoláson tervezési folyamatot és a terveket, modelleket, stb. bemutató prezentáció mindenki számára kötelező. A prezentációt kérdések-hozzászólások követik a részt vevő tanárok részéről. Az értékelést az adott kurzust vivő tanárok készítik, és egy érdemjegyen összegzik. A prezentációs anyagok digitális feltöltése az Építészeti Intézeti szerverhelyre kötelező! A beadandó anyagok teljeskörű digitális dokumentálása és az előírt formátumban történő feltöltése az Építészeti Intézeti szerverre a teljesítés feltétele!

Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben):

Az értékelésben az építészeti-belsőépítészeti munka kvalitásait, a jelenlét és együttműködés intenzitását és a prezentáció minőségét súlyozottan vesszük figyelembe (részletesen lásd az érdemjegy kiszámításánál).

Az érdemjegy kiszámítása:

60% kutatás, előkészítés, építészeti-belsőépítészeti tervezés, kontextus megértése, környezeti kapcsolatok megoldása, kreativitás, újszerűség, térszervezés, tektonika, fenntarthatóság, arányosság, harmónia

20% jelenlét, figyelem, aktivitás, együttműködés, csapatmunka, folyamatos fejlődés, szorgalom

20% vizualizáció, érzékletes megjelenítés, hitelesség, kommunikáció, prezentáció

Az érdemjegy kiszámítása (az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyen? {pl. arányok, pontok, súlyok}): átlagolás a megadott szempontok szerint

Kötelező irodalom:

- Peter Zumthor: A szépség kemény magva
- Építés és tervezéstan – Kézikönyv építészek, tervezők, beruházók, kivitelezők, oktatók és hallgatók számára: Ernst Neufert, Győri Róbert (Ludovika Egyetemi Kiadó Nonprofit kft.)
- Középületek tervezése: Gáboros Lajos (Tankönyvkiadó, 1978)

Ajánlott irodalom:

- Juhani Pallasmaa: A bőr szemei (Typotex, fordította: Veres Bálint)
- Bruce Mau: MC24 (Phaidon, 2020)
- További ajánlások a félév folyamatába illeszkedően várhatóak

Egyéb információk:

ajánlott internetes fórumok: ArchDaily, Plataforma Architectura, Design Boom, Architizer, Dezeen, Építészfórum, Oktogon, MÉonline, Designisso, stb.

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

- *nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól,*
- *felmentés adható egyes kompetenciák megszerzése, feladatok teljesítése alól,*
- *más, tevékenységgel egyes feladatok kiválthatók,*
- *teljes felmentés adható.*

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

Egyeztetés szerint, elsősorban külső okok miatt elmaradó órák pótlására lehetséges